

DRESDEN DEKLARASYONU, 1982 (ICOMOS)

(Declaration of Dresden, 1982, ICOMOS)

Demokratik Alman Cumhuriyeti ICOMOS Ulusal Komitesi davetinde, 11 ülkeden katılımcılar 15 ile 19 Kasım 1982 tarihleri arasında Dresden’de “Savaşla Tahrip olan Anıtların Yeniden İnşası” konulu bir bilgi şöleni düzenlediler.

Toplantı:

- Dresden’de bir kez daha derin bir şok yaşayarak, savaşın insanlar ve kültürel varlıklar açısından ne kadar kötü kayıplara neden olduğunu gözlemlemiştir,
- Zarar gören veya kaybedildiğine inanılan ve özellikle mimari anıtlar olan hazinelerinin değerli bir kısmını geri istemedi, Demokratik Alman Cumhuriyeti’nin insanlarının ve hükümetinin başarısını kabul etmiştir,
- Bu arka plana karşı, savaşların engellenmesiyle ilgili olarak UNESCO 2nci Dünya Konferansı (Meksiko, Ağustos 1982) tavsiyesine (No. 308) tam destek vermektedir,
- Ve ayrıca 1981 yılında Roma’da ICOMOS 6. Genel Meclisi tarafından kabul edilen aynı konuyla ilgili kararlar hemfikiridir.

Toplantı, aşağıdaki temel değerlendirmesinde tartışmalarının sonuçlarını özetlemektedir:

1. Savaştan sonraki sosyal gelişim görevi, kasaba ve köylerin yeniden inşası ve anıtların korunmasıyla ilgili son görev tek bir varlık oluşturmaktadır. Anıtların manevi değerleri ve onları onaylama isteği hem entelektüel hem de politik olarak yeniden inşalarına girişme nedenleri olmuştur.
2. Zamanla evrimleşmiş kasaba ve köylerin karakterinin muhafaza edilmesi ve anıtların onarımında hükümetlerin ve insanların amacı ve kolayca uygulanabilir çabaları insanlar ve onların kendi toprakları arasındaki bağ ve ülkelerindeki sosyal ilerlemeye katkıları için büyük önem taşımıştır ve taşımaya devam edecektir.
3. Anıtların korunması ve titiz bir şekilde muhafaza edilmesinin, etkilerini onarma ve onları anlamayı teşvik etme çabalarıyla elden ele geçtiği durumlarda ve mevcut anıtların uyumlu olarak yeni mimari çalışmalarıyla tamamlandığı, doğal yerleşimleri dâhil tipik şehir topluluklarına saygı duyarak ve artırarak büyük bir kültürel çaba başarılmıştır ve başarılacaktır.
4. İnsanoğlu savaş sırasındaki yıkımdan ve savaş sonrasındaki anıtların artan faydasını göz önünde bulundurmada yeniden inşa çalışmasından etkilendiği için, özellikle tarihe dair kanıt sağlamak için, anıtın özgün değerini koruma gereği yeniden vurgulanmıştır. Bununla, bir anıt olarak kabul edilmesi için onu değerli hale getiren bütün bileşenlerde, çağlar boyunca büyüyen ve gerçekliği aracılığıyla, anıtın kökenlerini ve günümüze kadarki tarihsel evrimini onaylayan değer kastedilmektedir.
5. Yeniden inşa, anıt korunmasıyla sonuçlanan yeni belgeleme metotlarına, arkeoloji aracılığıyla yoğun araştırmaya ve temel çalışmalara yeni bir itici güç teşkil etmiştir. Bireysel anıtların ve anıtlar stokunun belgelenmesinin tamamlanması da silahlı çatışmalar ve felaketlerin sonuçlarından anıtların korunması için acil bir görev olarak kabul edilmektedir.
6. Anıtların fikri kabul olarak onaylanmasındaki yeni ilgi sıkça, sırf korumaya ek olarak bir anıtın anlamı ve etkisi sebebiyle onarma isteğini ortaya çıkarmıştır. Onarımın tipi ve kapsamı anıtın anlamı ve kendine has karakterine, yıkım kapsamına ve ona bağlanan kültürel ve politik işlevin anlamına ve özgün karakterine bağlıdır ve olmaya devam etmektedir.
7. Savaşla yıkıma uğramış anıtları yeniden inşa etmede değişik teknikler geliştirilmiştir. Her bireysel durumda çeşitli etkenler göz önüne alınmıştır. Bunlar bir anıtın sembolik değerinin korunmasından, terk edilemeyen bir şehir manzarası durumunun onarımına kadar çeşitlenmektedir.
8. Savaşla yıkıma uğramış anıtların onarımında günümüze kadarki tarihi gelişimin izlenebilmesine özel dikkat harcanmalıdır. Bu, anıtın kaderine dair diğer kanıtlar kadar, farklı dönemlerden öğelere de uygulanmaktadır. Bu, sorumlu bir tarzda eklenen modern öğeleri içerebilir. Ciddi hasar görmüş anıtların yeniden tam inşası sadece savaşın sebep olduğu büyük anlamdaki bir anıtın yıkımından ortaya çıkan özel sebeplerle haklı çıkarılan harici bir durum olarak görülmelidir. Böyle bir yeniden inşa, yıkımdan önceki konumuna dair güvenilir belgelendirmeye dayandırılmalıdır.

9. Bir binanın geleneksel kullanımına devam etme ihtiyacı sıkça, yıkıma uğramış mimari anıtların onarımını hızlandırmıştır. Anıtların manevi değerinin artan bir şekilde fark edilmesi bu eğilimi daha da cesaretlendirmiştir. Bu belediye daireleri, kiliseler ve başka tarihi binalar kadar kasaba ve köylerdeki geniş bir ikamete özel evler kapsamını ilgilendirmektedir.
10. Bir anıtın yıkımı sıkça, sosyal kullanım ve yeniden inşaları yapıldıktan sonra anlaşılmaları için tamamen yeni amaçlarla sonuçlanır. Bu büyük bir kurumsal anlam kullanımı bulma çabasından, ikamete özel kullanıma kadar değişebilir.
11. Anıtların yeniden inşası görevinde, teknoloji, sanat ve zanaatkarlıkta yetenekler olduğu kadar yüksek derecede titiz bilimsel yöntem de değişmiştir. Kendi doğal anlamlarına mümkün olduğunca tam olarak zarar görmüş anıtları onarmak için insanların yasal arzularından ortaya çıkarak, gerekli onarım çalışması korumanın ötesine geçerek yüksek bir profesyonel düzeye ve böylece elbette yeni bir kültürel boyuta da erişmiştir.
12. Daha da açık bir şekilde, insanlar kendi tarihlerine ait anıtlarda diğer ülkelerin anıtlarına duydukları ilgiyle ve hem geçmiş hem de gelecekte bu anıtlar tarafından temsil edilen insanların kültürel başarılarına duydukları saygıyla gururlarını birleştirmektedirler. Karakteristik özellikler, tarihi kanıt ve kültürel mirasın, özellikle her halka ve her etnik ve sosyal gruba ait anıtların güzelliği hakkındaki bilgi ve deneyimin dünya çapında değişimi insanlar arasında eşitlikçi, barışçı bir arada var olmayı garanti etmede yapılandırıcı bir rol oynamaktadır.

Anıtların korunması alanındaki deneyimimiz, insan hayatının korkunç kaybını ve savaşlarla kültürel hazinelerin tahrip edilmesini görmede, bu anıtları onarmada ve onları yeni yeni anlamlandırmaya dair güzel ve sorumlu çalışmalarındaki deneyimimiz dikkatli uluslararası işbirliği ve silahsızlanma temelinde, dünyada daha güvenli bir barış ortamı sağlamak için her çabayı sarf etmeye hepimize bir yükümlülük yüklemektedir.

Dresden, 18 Kasım 1982

Öğrenci Çevirmen: Şelale Dalyan

Öğrenci Proje Asistanı: Yaşar Serkal Yıldırım